Русенско гимнастическо дружество "Юнак" – швейцарска помощ за развитие на гимнастиката

Румен Кузов

The paper *presents issued postcards used by Gymnastic Company "Younak" held in Ruse, belonging private collector.*

Key words: *Gymnastic Company "Younak", Ruse, postcards, Swiss teachers.*

ВЪВЕДЕНИЕ

Пощенските картички са безценен исторически документ за обектите, които отразяват, документират визуално събитията и участващите личности. Обект на настоящия доклад са новооткрити тридесет и един броя пощенски картички, отпечатани от издателство „H$^{CH.}$Wäffler", Арау, Швейцария, със сюжети гимнастически пирамиди от седем до двадесет и три участника. Автор А. Рийтман.

ИЗЛОЖЕНИЕ

На 27.11.1894 г. в Русе се състои учредително събрание на "Първо българско русенско телодвижително дружество "Сокол", на което е приет устав и временно ръководство.[3] Няколко са основните предпоставки за развитието на физическата култура и спорта в Русе в края на Х1Х и началото на ХХ век. Благоприятното географско разположение на брега на р. Дунав, ж.п. линията Русе-Варна, близостта до Букурещ и др. довеждат до бурното развитие на политическия, икономически и културен живот в града. Заселването на много чужди търговци, индустриалци и банкери също спомага за създаване на потребност към физически упражнения и организирано спортно движение. Своя принос дават и швейцарските учители по гимнастика, пристигнали в България през 1893-94 година (сн. 1).[2]

Снимка 1. Швейцарски учители по гимнастика

Просветният министър Георги Живков предприема пътуване в Европа за избор на система за „телесно възпитание" в училищата и специалисти за нейното прилагане в България. Най-добри впечатления има от Швейцария. Швейцарският гимнастически съюз организира един курс, на който на най-добре представилите се гимнастически инструктори се предлага да заминат за България. Избрани са десет специалисти: Луи Айер, Шарл Дюванел, Даниел Бланшу, Шарл Шампо, Жак Фардел, Алоиз Бюнтер, Жорж де Реджибюс, Август Векер, Емил Кюпфер, Виктор Роберти.[1]

В Русе, за учител по „телесно възпитание“ в мъжката гимназия, е изпратен Шарл Дюванел. Има сведения, че швейцарският учител по гимнастика и главен треньор на Юнашките дружества в страната – Луи Айер – е учителствал в пансиона „Нотр дам дьо Сион“ (днешната английска гимназия) в Русе преди 1906 г. и през 1909 г.[1]

Първоначално най-голямо развитие имат гимнастическите упражнения от немски тип: строеви, свободни и групови упражнения, упражнения на гимнастически уреди, упражнения под музикален съпровод. По-късно Луи Айер, завладяван от магията на българските хора и ръченици ги въвежда в програмата на своите уроци. Гимнастиката, която швейцарецът преподавал, нарекъл „българска“. Тя обхваща и чисто български елементи и умения, целесъобразно приспособени и методично разработени.

През 1901 г. Даниел Бланшу издава труд, наречен „Пълно ръководство по гимнастика“. Луи Айер издава ръководство по гимнастика и по френски бокс. Принос за спортната литература имат Панчо Фотинов и Никола Гладнишки (издал юнашки календар – 1910 г.). Списанието „Здраве и сила“ освен за текущата дейност на дружество „Юнак“, публикува и сведения за гимнастическото дело и спорта в света. [1]

Швейцарските специалисти, освен гимнастически уреди и пособия, са донесли и методически пособия за развитие на гимнастиката. Част от тях са пощенските картички, обект на доклада.

Новооткритите пощенски картички са отпечатани на тънка хартия, с размери: дължина 17.5 см и ширина 12 см, отпечатани в литографията „Gebr. Amstein”, Санкт Гален, Швейцария. Техните сюжети са гимнастически пирамиди, изградени от седем до двадесет и трима участника (сн. 2).

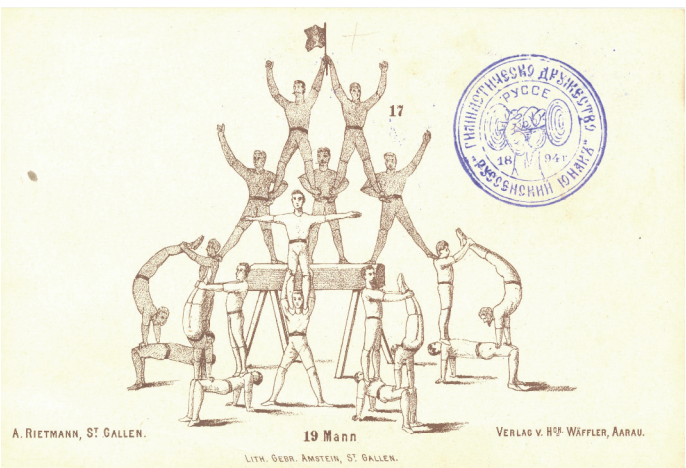

Снимка 2 Пощенска картичка с пирамида за деветнадесет човека

По брой участници, картичките се разпределят както следва: седем участника – 1 брой, осем – 2 броя, девет – 2 броя, десет – 2 броя, единадесет – 3 броя, дванадесет – 3 броя, тринадесет – 1 брой, четиринадесет – 3 броя, шестнадесет – 2 броя, седемнадесет – 2 броя, осемнадесет – 4 броя, деветнадесет – 3 броя, двадесет – 2 броя, двадесет и един – 1 брой. Всички картички са подпечатани с кръгъл печат на гимнастическо дружество „Русенский Юнакъ“.

Сред картичките са представенти три снимки. 3, 4 и 5 (две за десет участника и една за единадесет), по които с молив са нанесени имената на участниците в пирамидите.

Снимка 3. Пощенска картичка с пирамида за единадесет човека

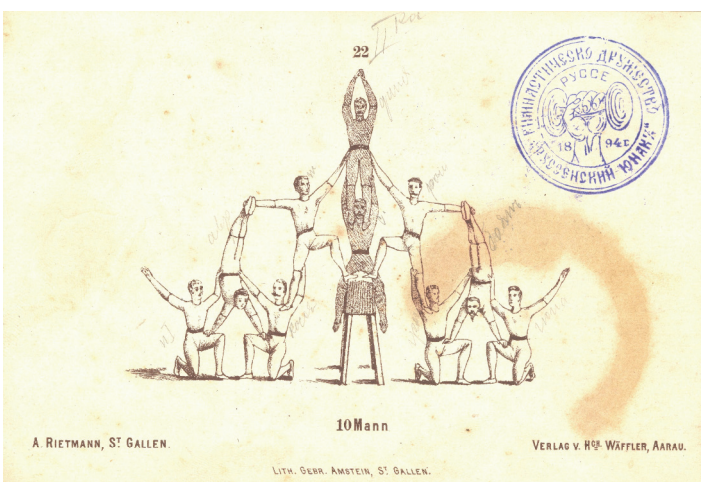

Снимка 4. Пощенска картичка с пирамида за десет човека

Не всички надписи са четливи, но установяваме имената: Боянъ, Попа, Косев, Кънчев, Славов, Иванов, Дамян, Г. Ива[нов], Друмев, Сейко, Мирчев, Радев, Бълг… и други. Това означава, че тези пирамиди са били тренирани и изпълнявани от гимнастици на дружеството „Русенски Юнак“. На една от картичките (сн. 5), с пирамида за десет души, има дорисувани две допълнителни фигури, символизиращи още двама участника.

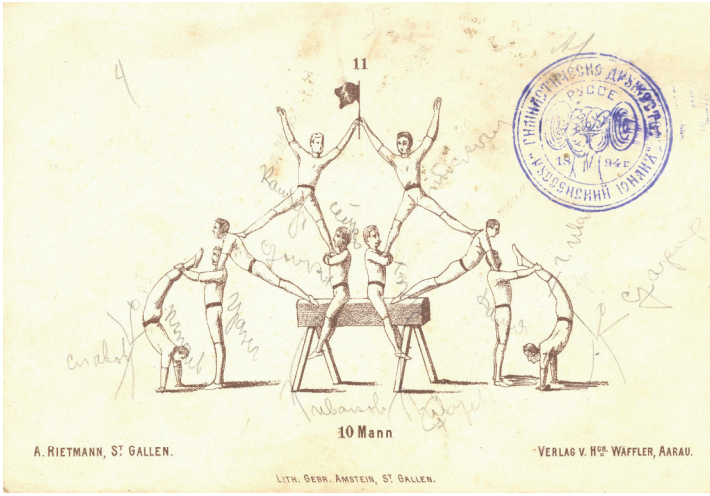

Снимка 5. „Преработена“ пощ. картичка за десет човека

До единия от тях се чете Славов - доказателство за приспособяване на отпечатани методични пособия за конкретните ситуации в българските дружества.

От представените картички могат да се направят следните изводи:

1. Швейцарските учители по гимнастика са донесли в България и методически пособия.
2. Проявявали са творчество и са допълвали същите съобразно конкретните условия.
3. Най-изпълнявани са пирамидите с десет до четиринадесет и от осемнадесет до двадесет участника.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените пощенски картички са частно притежание на русенски колекционер. Изваждането им от личната сбирка и представянето им в публичното пространство предоставя възможност на изследователите и всички лица, проявяващи интерес към миналото на Русе и на спортното движение в България, да ги използват.

Литература

[1] Генов Ал., Гимнастическите стрелкови дружества в Южна България през 1878-1879 година, С.

[2] Кузов Р., Научни трудове на Русенския университет - 2009, том 48, серия 8.2

[3] Десетгодишнина на русенското гимнастическо-плувателно дружество „Юнак“ – юбилейно издание, Р., 1904 г.

За контакти:

инж. Румен Димитров Кузов, спец."Маркетинг", ФБМ, Русенски университет „Ангел Кънчев", e-mail: rkouzov@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран.